علل حذف نهایی دروس دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی شیراز

صدیقه شایق*، لیلا بذرافکن

چکیده

مقدمه: حذف نهایی دروس توسط دانشجویان موجب تداخل ساعت برنامه درسی و تداخل ساعت امتحانات در ترم‌های آینده، کاهش کارآیی، اتلاف وقت، عقب افتادن دانشجو از همکلاسان خود و در نهایت، طولانی شدن مدت تحصیل می‌گردد. این پژوهش با هدف بررسی علل حذف نهایی دروس دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام گردید.

روش‌ها: در یک مطالعه توصیفی- مقطعی، پرسشنامه‌ای در چهار حیطه مربوط به دانشجویان، دروس، آموزش اساتید و استفاده از امکانات تنظیم گردید و بین دانشجویانی که در تاریخ‌های حذف نهایی برای حذف دروس مراجعه کرده بودند توزیع و توسط آنان تکمیل شد. داده‌ها با آمار توصیفی و مجذور کای در نرم‌افزار SPSS تجزیه تحلیل شد.

نتایج: علل حذف دروس به ترتیب عبارت بودند از: ٤٤/٣ درصد غیبت بیش از حد مجاز در درس، ٢٠/٧ درصد مشکل بودن درس، ٢٠/٤ درصد پایین بودن نمره امتحان میان ترم، ١٨/٤ درصد تداخل با امتحانات دیگر، ١٧ درصد تداخل با دروس دیگر، ١٠/١ درصد نامناسب بودن روش تدریس، ٧/٤ درصد مشکلات شخصی، ٦/٣ درصد عدم مطالعه درس در طول ترم.

نتیجه‌گیری: باید آگاهی دانشجویان را نسبت به قوانین، آیین‌نامه‌ها و عواقب حذف نهایی با ارائه اطلاعات به موقع افزایش داد. آشنا نمودن دانشجویان با قوانین و مقررات آموزشی و توجیه آنان در خصوص پیامدهای حذف نهایی از الزامات دوره‌های آموزشی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: حذف نهایی دروس، دانشجو، دانشگاه علوم پزشکی شیراز.

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / بهار و تابستان ١٣٨٧؛ ٨(١): ٥١ تا ٦٢

مقدمه

بر اساس مقررات و آیین‌نامه‌های آموزشی، پنج هفته قبل از اتمام نیم‌سال تحصیلی، دانشجویان می‌توانند یک درس از مجموعه دروس انتخابی خود درآن نیم‌سال را حذف نمایند که به حذف نهایی موسوم است. هنگامی که دانشجویان درسی را در ترمی حذف می‌نمایند به اجبار در ترم‌های آینده باید آن را تکرار نمایند. یکی از معیارهای مورد استفاده برای شناسایی زود هنگام دانشجویان آسیب‌پذیر، تکرار درس است. بر اساس نتایج به دست آمده از مطالعه‌ای که هدف آن بررسی وضعیت تکرار درس بوده است، عواملی چون جنس مذکر، بومی نبودن، دیپلم غیر تجربی، تأهل و سهمیه غیر مناطق، خطر تکرار درس را افزایش می‌دهند. همچنین بر خطر وقوع تکرار درس، معدل دیپلم تأثیر منفی، سن و تأخیر در ورود به دانشگاه تأثیرمثبت دارد. از پیامدهای حذف نهایی و تکرار درس، افت تحصیلی است که اهمیت زیادی در آموزش پزشکی داشته و عدم کنترل آن موجب پایین آمدن سطح علمی و کارآیی دانشجویان در سال‌های آینده خواهد شد(١).

* **آدرس مکاتبه:** صدیقه شایق (کارشناس واحد پژوهش در آموزش)، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، خیابان زند، شیراز. edc11@sums.ac.ir

لیلا بذرافکن، مربی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز (bazrafcan@yahoo.com).

این طرح با شماره ٣٣٧٢ در معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز به تصویب رسیده و هزینه آن از طرف این معاونت پرداخت شده است.

این مقاله در تاریخ ٨٦/٧/١ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ٨٧/٥/١٧ اصلاح شده و در تاریخ ٨٧/٥/٣١ پذیرش گردیده است.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-04]

افت تحصیلی دانشجویان و ترک تحصیل آنها، علاوه بر مشکلاتی که برای فرد دانشجو و خانواده وی ایجاد می‌نماید، خسارات فراوانی را نیز برای جامعه و کشور در پی خواهد داشت و از اهمیت خاصی برخوردار است(۲). از عوامل تأثیرگذار بر حذف دروس، سهمیه قبولی، معدل دیپلم و فاصله بین سال اخذ دیپلم و سال ورود به دانشگاه می‌باشد که در نهایت، موجب افت تحصیلی می‌گردد. مطالعات مختلف، مواردی از قبیل معدل دیپلم، سهمیه، فاصله بین اخذ دیپلم و سال ورود به دانشگاه، اشتغال، خلق و خوی دانشجو، هوش و استعداد، انگیزه و میزان تحصیلات والدین را به عنوان عوامل مؤثر در افت تحصیلی معرفی نموده‌اند(۳تا۸).

از دید دانشجویان نیز، بین مواردی همچون استفاده از روش‌های آموزشی غیر فعال (با اطمینان ۹۵ درصد)، عدم کاربرد وسایل کمک آموزشی در کلاس، عدم علاقه و انگیزه دانشجویان به رشته تحصیلی، نامناسب بودن شیوه‌های سنجش و ارزشیابی اساتید، با افت تحصیلی تفاوت معنی‌دار نشان داده شده است(۹). دانشگاه تگزاس در یک تحقیق نیمه تجربی، فاکتورهای مؤثر در موفقیت و عدم موفقیت دانشجویان را بررسی نموده است. در این مطالعه از طریق تحلیل عاملی، هفت فاکتور به همراه هفت فاکتور اصلی زمینه‌ای استخراج گردیده است. نتیجه تحلیل کمّی داده‌ها نشان می‌دهد که معدل نمرات، محیط آموزش، سن، فاصله آخرین سال تحصیلی دبیرستان تا دانشگاه و فاکتورهای دموگرافیک، عوامل تعیین‌کننده موفقیت و یا عدم موفقیت در این دانشگاه هستند. بیست و دو نفر از دانشجویان که به صورت تصادفی انتخاب شده بودند، علت حذف دروس را عدم دسترسی به منابع آموزشی عنوان کرده‌اند(۱۰).

اندازه کلاس نیز یکی از بحث‌های مورد علاقه محققین و مدیران آموزشی می‌باشد زیرا، یکی از فاکتورهایی که در هر نیم‌سال تحصیلی قابل تغییر است، اندازه کلاس می‌باشد. مطالعه‌ای در یکی از دانشگاه‌های استرالیا نشان داد که دانشجویان در کلاس‌های بزرگ، بیشتر از دانشجویانی که در کلاس‌های کوچک هستند (با موضوع مشابه) دروس خود را قبل از امتحان پایان ترم حذف می‌نمایند. این محقق اندازه کلاس را یک فاکتور مهم در یادگیری و یا عدم یادگیری دانشجویان می‌داند(۱۱).

در دانشگاهی مجازی در یونان، مطالعه‌ای بر روی دانشجویانی که درس انفورماتیک داشته‌اند، نشان می‌دهد که حذف دروس به سن دانشجو و داشتن تجارب قبلی کار با رایانه ارتباط مستقیم دارد ضمن اینکه دانشجویان دختر تمایل بیشتری برای ادامه درس نشان می‌دهند و به آسانی دانشجویان پسر درس را حذف نمی‌کنند. دانشجویان دلایل حذف درس را ناکافی بودن زمان اختصاص داده شده به درس و مشکل بودن آن می‌دانند(۱۲). یافته‌های یک مطالعه طولی بر روی ۷۰۰۰ دانشجو در انگلستان برای درک بهتر رفتارهای دانشجویانی که ترک تحصیل یا حذف مکرر دروس دارند، نشان داد که آمادگی برای دانشگاه یا دوره پیش‌دانشگاهی، نقش مهمی در این زمینه ایفا می‌کند. دانشجویان با سن بالاتر، شانس بیشتری در ترک یا تأخیر در تحصیل دارند(۱۳). مطالعه‌ای در آمریکا با هدف پیشگیری از حذف در دانش‌آموزان با ناتوانی یا معلولیت نشان داد که بیشترین میزان حذف در دانش-آموزانی است که مشکل احساسی و رفتاری داشته‌اند و دانش‌آموزانی که مشکل یادگیری دارند، میزان ۳۵ درصد مردودی داشته‌اند(۱٤). مطالعاتی چند در مکزیک در ارتباط با مشکل حذف و تکرار و بررسی تأثیر دروس دانشگاهی انجام شده است ولی در مورد علل تأثیر این مسائل در اتلاف منابع انسانی بررسی نشده است. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که عوامل خانوادگی، اجتماعی، دانشگاهی، عادات مطالعه، عدم کفایت در انتخاب شغل، انگیزه ناکافی و سن بر حذف و تکرار دروس دانشگاهی مؤثرند(۱۵).

سالانه هزاران دانشجو به دانشگاه‌ها وارد می‌شوند. آمار بالای افت تحصیلی که یکی از علل آن حذف دروس می‌باشد، به صورت ترک تحصیل، اخراج و توقف در تحصیل از نظر هزینه آموزش، هر ساله خسارات زیادی را به آموزش عالی در کشور ما و سایر کشورهای جهان وارد می‌کند(۱٦). ضمن اینکه افت تحصیلی یا ترک تحصیل دانشجو، مشکلاتی را برای فرد دانشجو و خانواده وی نیز ایجاد می‌نماید. با توجه به سپری شدن بخش قابل توجهی از نیم‌سال تحصیلی و صرف هزینه‌های گوناگون برای اجرای برنامه‌های آموزشی، حذف درس از یک سو موجب به هدر رفتن هزینه‌های صرف شده برای تشکیل و ادامه کلاس درس شده و از سوی دیگر،

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-04]

مشکلات بسیاری را برای دانشجویان در نیم‌سال‌های بعدی به دنبال خواهد داشت که اهم این مشکلات به شرح زیر می‌باشد:

عقب افتادن دانشجو از برنامه درسی جاری گروه دانشجویان همسان؛

احتمال تداخل دروس و ساعات امتحانی به دلیل ضرورت اخذ درس حذف شده با دانشجویان ورودی سایر سال‌ها؛

احتمال عدم ارائه دروس و برهم خوردن برنامه درسی نیم‌سال‌های آینده به دلیل ضرورت رعایت دروس پیشنیاز یا همنیاز؛

مشکلات اجرایی در ثبت رایانه‌ای درس و تهیه و پیگیری لیست خام نمره به دلیل متفاوت بودن شماره درس در مواردی که دانشجو به اجبار درس ارائه شده را با دانشجویان سایر رشته‌ها اخذ می‌نماید.

هدف ازانجام این مطالعه که در سال ۱۳۸۵ در دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام پذیرفت، بررسی علل حذف نهایی از دید دانشجویان است تا با قراردادن اطلاعات حاصل از طرح در اختیار مسؤولان، از تعداد حذف‌های صورت گرفته کاسته شود. این امر از یک سو باعث بهبود کیفیت آموزشی گردیده و از سوی دیگر، مشکلات احتمالی مطرح شده را به حداقل می‌رساند. با توجه به اهمیت رتبه‌بندی دانشکده‌ها و لزوم رعایت دروس پیش‌نیاز، به نظر می‌رسد کاهش حذف نهایی دروس توسط دانشجویان به این امر کمک می‌نماید، از طرفی، تعداد سال‌های تحصیلی دانشجو یکی از شاخص‌های مهم برونداد طرح رتبه‌بندی است که با کاهش حذف نهایی دروس، تعداد سال‌های تحصیلی اضافه نمی‌گردد و یکی از شاخص‌های رتبه‌بندی نیز بهبود می‌یابد.

روش‌ها

این پژوهش توصیفی- مقطعی در سال ۸۵ در دانشگاه علوم پزشکی شیراز صورت پذیرفت. جامعه آماری شامل دانشجویان کلیه رشته‌ها و مقاطع تحصیلی بود که در تاریخ‌های تعیین شده برای حذف نهایی درس (هر ترم ۲ روز) مراجعه کرده بودند. ابزار پژوهش پرسشنامه‌ای خودایفا بود که در چهار حیطه مربوط به دانشجویان، دروس، آموزش اساتید و استفاده از امکانات طراحی شده بود. این حیطه‌ها با پیش‌فرض تأثیر غیبت در کلاس، روش مطالعه، روش تدریس و تداخل دروس، بر افت تحصیلی طراحی گردید. روش نمونه‌گیری از طریق سرشماری کلیه دانشجویانی که در تاریخ‌های حذف نهایی برای حذف مراجعه نمودند در نظر گرفته شد.

پرسشنامه‌ها بی‌نام بود و دانشجویان به صورت حضوری و اختیاری پرسشنامه را تکمیل نموده و به مسؤول مربوطه تحویل دادند. داده‌ها به وسیله نرم‌افزار آماری SPSS-11 و با استفاده از آزمون آماری مجذور کای برای مشخص نمودن ارتباط بین برخی متغیرها و آمار توصیفی به صورت میانگین، درصد و توزیع فراوانی تجزیه و تحلیل گردید.

پرسشنامه حاوی ۲۸ سؤال و چهار بخش بود: بخش اول، اطلاعات دموگرافیک شامل جنس، سن، سال اخذ دیپلم، معدل کتبی دیپلم، سهمیه قبولی در دانشگاه، درصد نمره زبان در آزمون سراسری، رشته قبولی، تعداد ترم‌های گذرانده بود. بخش دوم، دربرگیرنده اطلاعات مربوط به درس مانند علت حذف دروس، نام درس حذف شده، حذف و مردودی درس در ترم‌های گذشته، مشمول شدن درس زبان پیش‌دانشگاهی و علت عدم حذف درس زبان برای دانشجویانی که هیچ وقت درس زبان خود را حذف نکرده‌اند، بود. بخش سوم، به نقش اساتید در آموزش مانند مؤثر بودن روش تدریس، یادگیری در کلاس، حضور منظم در کلاس‌ها مربوط می‌شد و بخش چهارم، در ارتباط با امکانات و خدماتی مانند استفاده از آزمایشگاه زبان دانشکده پیراپزشکی و آموزشگاه‌های زبان انگلیسی و تأثیر آنها در پیشرفت درس زبان بود.

در انتها، یک سؤال بازپاسخ وجود داشت که از دانشجویان خواسته شد پیشنهادهای خود را برای جلوگیری از حذف دروس ارائه دهند. علت طرح سؤالاتی پیرامون دروس انگلیسی نیز تمایل بیشتردانشجویان برای حذف این دروس در هر ترم بود. پاسخ برخی سؤالات بلی و خیر و پاسخ برخی دیگر عالی، خوب، متوسط و ضعیف بود. به پاسخ بلی نمره یک و به پاسخ خیر نمره صفر تعلق گرفت. برای طبقه‌بندی سطوح یادگیری دانشجویان از دروس و همچنین میزان تأثیر روش تدریس اساتید و تأثیر آزمایشگاه در فهم زبان انگلیسی، امتیازات کسب شده گروه‌بندی شد.

روایی پرسشنامه توسط اساتید خبره و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۵ به دست آمد.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-04]

نتایج

با آنالیز پرسشنامه ۳۰۰ دانشجویی که ۱۰۰ درصد به سؤالات پرسشنامه پاسخ دادند و یکی از درس‌های خود را در حذف نهایی حذف کرده بودند، نتایج زیر به دست آمد: ۱۳۹ نفر (٤٦/٣ درصد) مرد و ١٦١ نفر (٥٣/٧ درصد) زن دروس خود را حذف کرده‌اند.

پنجاه و هشت نفر (۲۹ درصد) معدل کتبی دیپلم‌شان کمتر از ۱۷ و ١٣٦ نفر (٧٠/٢ درصد) بیشتر از ۱۷ بود (میانگین معدل کتبی دیپلم دانشجویان ١٧/٦٥ بود). بین معدل کتبی دیپلم و حذف درس رابطه معنی‌دارآماری مشاهده گردید ($P = ۰$). دویست و چهل نفر (٨٦/٣ درصد) کمتر از ۲۵ سال و ۳۸ نفر (۱۳/۷ درصد) بیشتر از ۲۵ سال بودند.

شصت و چهار نفر (۲۲/۷ درصد) از دانشجویان سهمیه منطقه دو (بیشترین درصد) و۱۰ نفر (۳/٥ درصد) از دانشجویان بورسیه (کمترین درصد) دروس خود را حذف نمودند. درصد حذف درس در هر سهمیه نسبت به کل سهمیه طی سال‌های ۸۵-۸۰ نشان می‌دهد که دانشجویان شاهد (١٤/٧٥ درصد) بیشترین درصد حذف را داشته‌اند در حالی که دانشجویان منطقه یک ٥/١ درصد، منطقه دو ٦/٧ درصد و منطقه سه با ۸/۲ درصد دروس خود را حذف کرده‌اند. یک صد و پنجاه و یک نفر (٤١/٢٣ درصد) از دانشجویانی که نمره زبان آنان در کنکور بیشتر از ٥٠ درصد و ٦٨ نفر (٣١/٤ درصد) از دانشجویانی که نمره زبان آنان کمتر از ٥٠ درصد بود، دروس زبان خود را حذف کرده‌اند. بین حذف درس زبان و نمره زبان در کنکور تفاوت معنی‌دار آماری مشاهده نگردید ($P = ۰/٢٦٦$) (میانگین نمره زبان در کنکور ٦٤ بود).

حذف بر اساس تعداد ترم‌های گذرانده: ۷۵ نفر (۳۳/۲ درصد) از دانشجویانی که یک ترم گذرانده‌اند (بیشترین درصد حذف) و ٤ نفر (١/٦ درصد) از دانشجویانی که بین ۱۷-۱۲ ترم را گذرانده‌اند با کمترین درصد، دروس خود را حذف کرده‌اند. بین تعداد ترم‌های گذرانده با حذف درس تفاوت معنی‌دار آماری مشاهده گردید ($P = ۰$).

فراوانی حذف دروس بر اساس سال ورود به دانشگاه: ٦١ نفر (٢١/٥ درصد) از دانشجویانی که ورودی سال ۸۲ بوده‌اند با بیشترین درصد درس خود را حذف کرده‌اند که از این تعداد ۱۵ نفر (٥/٥ درصد) سال اخذ دیپلم آنان سال ۸۲ بوده است.

در خصوص علت حذف دروس: ۱۳۲ نفر (٤٤/٣ درصد) غیبت بیش از حد مجاز در درس (بیشترین درصد حذف)، ٦٣ نفر (٢٠/٧ درصد) مشکل بودن درس، ٦٠ نفر (٢٠/٤ درصد) پایین بودن نمره امتحان میان ترم، ٥٤ نفر (١٨/٤ درصد) تداخل با امتحانات دیگر، ٥١ نفر (۱۷ درصد) تداخل با دروس دیگر، ٤٢ نفر (١٤/١ درصد) حجیم بودن درس،۳۰ نفر (۱۰/۱ درصد) نامناسب بودن روش تدریس، ۲۱ نفر (۷/۳٤ درصد) مشکلات شخصی، ۱۸ نفر (٦/٣ درصد) عدم مطالعه درس در طول ترم عنوان گردیده است.

یک صد و سی و دو نفر (٤٤/٣ درصد) از دانشجویان پس از امتحان میان ترم درس خود را حذف کرده‌اند که از این تعداد ۱۱۱ نفر (۳۷/۲ درصد) علت حذف درس را پایین بودن نمره امتحان میان ترم عنوان کرده‌اند.

میزان فراوانی حذف درس بر اساس نوع درس: ٥٠ نفر (١٦/٧ درصد) از دانشجویان درس زبان عمومی دو را با بیشترین درصد حذف نموده‌اند، همچنین در مجموع ۱۰۵ نفر (٣٤/٤ درصد) از دانشجویان دروس زبان‌های عمومی یک و دو، تخصصی و پیش‌دانشگاهی را حذف نموده‌اند که معادل یک سوم کل دانشجویانی بودند که دروس خود را حذف نموده‌اند. اکثر آنان در پاسخ به سؤالی که علت حذف دروس پرسیده شده، انگلیسی صحبت کردن اساتید و عدم ترجمه لغات عنوان کرده‌اند. درصد حذف بقیه دروس در جدول یک مشخص گردیده است.

در خصوص پاسخ به این سؤال که آیا حضور منظم در کلاس‌های درسی که حذف کرده‌اند داشته‌اند؟ ۱۱۸ نفر (۳۹/۳ درصد) عنوان نموده‌اند که حضور منظمی در کلاس نداشته‌اند، ۹۸ نفر (۳۳ درصد) حضور منظم در کلاس داشته‌اند و درس خود را حذف کرده‌اند که از این تعداد، ۷۱ نفر (٢٤/٤ درصد) علت حذف درس خود را پایین بودن نمره امتحان میان ترم عنوان کرده‌اند.

ارتباط بین سطوح یادگیری با علل حذف درس: در خصوص سطح یادگیری در کلاس از درسی که حذف شده ۲۲ نفر (۷/۳ درصد) سطح یادگیری خود را از درسی که حذف کرده‌اند عالی عنوان نموده‌اند که از این تعداد، ۱۱ نفر علت حذف درس خود را غیبت بیش از حد مجاز و ۹ نفر تداخل با دروس و امتحانات دیگر دانسته‌اند، ٦٢ نفر (٢٠/٧ درصد) خوب

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-04]

(بیشترین درصد) که از این تعداد ۲۷ نفر علت حذف درس را تداخل با دروس و امتحانات دیگر، ۱۹ نفر غیبت بیش از حد مجاز، ۱۱ نفر پایین بودن نمره امتحان میان ترم عنوان کرده‌اند. پنجاه نفر (۱۶/۷ درصد) متوسط، ۲۳ نفر (۷/۷ درصد) ضعیف بودند.

ارتباط بین روش تدریس با علل حذف درس: تأثیر روش تدریس اساتید در سطح یادگیری دانشجویان از درسی که حذف کرده‌اند، ۲۹ نفر (۹/۷ درصد) از دانشجویانی که درس خود را حذف کرده‌اند روش تدریس اساتید در یادگیری را زیاد مؤثر دانسته‌اند (کمترین درصد) که از این تعداد ۱٤ نفر علت حذف درس را غیبت بیش از حد مجاز، ۸ نفر تداخل با امتحانات دیگر و ٤ نفر پایین بودن نمره امتحان میان ترم عنوان نموده‌اند، ۸۰ نفر (۲٦/۷ درصد) متوسط عنوان کرده‌اند که بیشترین درصد بود. از این تعداد ۳۸ نفر علت حذف درس را غیبت بیش از حد مجاز و ۳۸ نفر نیز تداخل با دروس و امتحانات دیگر عنوان نموده‌اند، ٤۳ نفر (۱٤/۳ درصد) کم و ٤٤ نفر (۷ /۱٤ درصد) روش تدریس را در یادگیریشان بی‌تأثیر دانسته‌اند.

رابطه حذف درس زبان با استفاده دانشجویان از آموزشگاه‌های زبان انگلیسی: از ۱۰۱ نفر (۳۳ درصد) دانشجویی که دروس زبان خود را حذف نموده‌اند ۲۵ نفر (۲۵/۷ درصد) ازآموزشگاه استفاده کرده و ۷٦ نفر (۷٤/۳ درصد) از آموزشگاه استفاده نکرده بودند. بین استفاده از آموزشگاه‌های زبان انگلیسی قبل و در حین تحصیل دانشگاهی با حذف درس زبان تفاوت معنی‌دار آماری وجود دارد ($P = ۰/۰٤۹$).

جدول ۱: فراوانی حذف دروس بر حسب نوع درس

نام درس حذف شده	تعداد (درصد)
PT در قلب و عروق	۱ (۰/۳)
آشنایی با کلیات پزشکی	۱ (۰/۳)
آناتومی	۱۲ (٤)
ارتوپدی	۱ (۰/۳)
اصول تغذیه مادر و کودک	۱ (۰/۳)
اصول نگارش علمی و زبان تخصصی پزشکی	۱٤ (٤/۷)
انقلاب	۱۷ (۵/۷)
ایمنی‌شناسی و بافت‌شناسی	۱ (۱/۳)
بلاک کلیه، قلب و غدد	۳ (۱)
بیوشیمی ۲	۲۲ (۷/۳)
بیوفیزیک	۳ (۱)
بیولوژی دهان	۲ (۰/۷)
بیولوژی سلولی مولکولی	۲ (۰/۷)
پاتولوژی	۱ (۰/۳)
پروژه	٤ (۱/۳)
پزشکی قانونی	۲ (۰/۷)
تاریخ اسلام	۵ (۱/۷)
تربیت بدنی ۱ و ۲	۸ (۲/۷)
تشریح استخوان و مفاصل	۲ (۰/۷)
تغذیه	۳ (۱)
تفسیر فیلم	۱ (۰/۳)
جراحی عمومی	۱ (۰/۳)
جمعیت و تنظیم خانواده	۸ (۲/۷)
جنین‌شناسی و ژنتیک	۸ (۲/۷)
خون‌شناسی	۲ (۰/۷)
رادیولوژی	٤ (۱/۳)
رشد روانی- حرکتی	۱ (۰/۳)
روان‌شناسی	۲ (۰/۷)
ریاضی	۱ (۰/۳)
زبان پیش‌دانشگاهی	۵ (۱/۷)
زبان تخصصی پرستاری	۷ (۲/۳)
زبان عمومی ۱	۱۹ (٦/۳)
زبان عمومی ۲	۵۰ (۱٦/۷)
زبان فیزیوتراپی	۸ (۲/۷)
طرح برنامه‌ریزی و تمرین تدریس	۵ (۱/۷)
فارسی	۱ (۰/۳)
فارماکولوژی	٤ (۱/۳)
فناوری اطلاعات در پرستاری	۳ (۱)
فیزیک پزشکی	۱۰ (۳/۳)
فیزیکال فارمسی	۵ (۱/۷)
فیزیولوژی	۷ (۲/۳)
کارآموزی و کارورزی رشته پرستاری	۳ (۱)

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-04]

کامپیوتر	۲ (۰/۷)
متون اسلامی و اخلاق	۱۰ (۳/۳)
مدیریت	٦ (۲)
مصون‌سازی	۱ (۰/۳)
معارف ۱ و ۲	۱۵ (۵)
میکروب و انگل	۳ (۱)

در انتها یک سؤال اختصاصی در مورد درس زبان انگلیسی از دانشجویانی که این درس را حذف نکرده‌اند (۱۹۵ نفر، ٦۵ درصد) پرسیده شد که از دیدگاه آنان علل عدم حذف در ۷۰ نفر (۲٤/۳ درصد) حضور مداوم در کلاس‌های درس، ٦۲ نفر (۲۰/۹ درصد) مطالعه مداوم درس، ۵٦ نفر (۱۹/۵ درصد) علاقه به درس انگلیسی، ۵۳ نفر (۱۸/۵ درصد) روش مناسب تدریس، ۳۵ نفر (۱۱/۵ درصد) یادگیری خوب در کلاس، ۳۲ نفر (۱۱/۲ درصد) شرکت در آموزشگاه‌های زبان قبل و بعد از ورود به دانشگاه بود.

بحث

هدف از این مطالعه، بررسی علل حذف نهایی دروس دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی شیراز بود. حذف نهایی دروس توسط دانشجویان موجب عقب‌افتادن دانشجو از همکلاسان خود می‌گردد، ضمن این که احتمال تداخل دروس و تداخل ساعت امتحانی را، به دلیل ضرورت اخذ درس حذف شده در ترم‌های بعد با دانشجویان ورودی سایر سال‌ها، به دنبال خواهد داشت.

بر اساس یافته‌های این پژوهش، بیشترین علت حذف دروس، غیبت بیش از حد مجاز در کلاس‌های درس بود در حالی که طبق آیین‌نامه دوره کاردانی و کارشناسی و کارشناسی ارشد، حضور دانشجو در تمام جلسات مربوط به هر درس الزامی است و ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری نباید از چهار هفدهم مجموع ساعات آن درس بیشتر شود. در غیر این صورت، نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می‌گردد. بنابراین، حکم این گروه از دانشجویان طبق آیین‌نامه نمره صفر در درس بوده نه حذف درس. بدین خاطر، مشخص گردید که دانشجویان به این بند آیین‌نامه توجهی نداشته و آزادانه و بدون هیچ مانعی از طرف اساتید و مسؤولین آموزش دانشکده‌ها درس خود را به راحتی حذف نموده‌اند. با توجه به تبصره یک ماده ۱٤ آیین‌نامه دوره کاردانی و کارشناسی و ماده ۲۵ دوره دکترا، در صورتی که غیبت دانشجو بیش از چهار هفدهم باشد ولی موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می‌شود و طبق آیین‌نامه دوره کاردانی و کارشناسی و دوره دکترا، تشخیص موجه بودن غیبت در جلسات درس و امتحان به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

از ۱۳۲ نفر (٤٤/۳ درصد) دانشجویی که غیبت بیش از حد مجاز در کلاس‌های درس داشته‌اند، ۷۲ نفر (۲٤/۲ درصد) پسران و ٦۰ نفر (۲۰/۱ درصد) دختران بودند. سایر مطالعات نیز نشان داده‌اند که میزان افت تحصیلی در دانشجویان پسر بطور معنی‌داری بیشتر از دانشجویان دختر است(۱۷). نتایج حاصل از مطالعه‌ای در دانشکده پزشکی بیرجند نشان داده که مهم‌ترین عامل مؤثر در عدم شرکت دانشجویان در کلاس‌های درسی، روش تدریس نامناسب اساتید است. بنابراین، بکارگیری یافته‌های تحقیقاتی در مورد شیوه سخنرانی مؤثر در گروه‌های بزرگ، اساتید را در اداره مؤثر کلاس‌ها و انتقال دقیق مفاهیم کمک خواهد کرد(۱۸).

از دیگر علل حذف درس، تداخل ساعت امتحانات و تداخل ساعت دروس بود که مسؤولین آموزش دانشکده‌ها در هنگام انتخاب واحد باید این مسأله را به دانشجویان تذکر دهند تا دروسی را انتخاب نمایند که با یکدیگر تداخل ساعت و امتحان نداشته باشد. ضمن این که اگر چنان که بعد از انتخاب واحد متوجه تداخل ساعت دروس و امتحان شدند، در فرصت حذف و اضافه، درس را حذف، و در صورت امکان، بجای آن درس دیگری اخذ نمایند و حذف درس را موکول به حذف نهایی ننمایند. بنابراین، ضرورت تدوین راهنمای مطالعاتی برای دانشجویان در آغاز دوره تحصیلی الزامی است زیرا آگاهی از قوانین و مقررات می‌تواند در میزان بروز حذف و مردودی مؤثر باشد. به علت اینکه اکثر دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه فاقد اطلاعات لازم در خصوص مسائل آموزشی بوده و نیاز به راهنمایی دارند، در طول تحصیل، مسائلی برای دانشجو پیش می‌آید که لازم است این مسائل شناسایی و نسبت به پیشگیری و کاهش آنها اقداماتی انجام گیرد. شناخت وضعیت موجود نظام آموزشی برای برنامه‌ریزی مناسب برای

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-04]

ارتقای سطح کیفی و کمّی آموزش ضروری است. مطالعاتی دیگر نیز این موضوع را تأیید نموده‌اند(۱۹تا۲۱).

از دیگر علل حذف درس، پایین بودن نمره امتحان میان ترم بود که در این مورد نیز، مسؤولین باید حتی‌الامکان سعی نمایند دانشجویان را تشویق به درس خواندن برای امتحان پایان ترم کنند و مانع حذف درس گردند، زیرا اکثر دانشجویان از عواقب حذف درس بی‌اطلاع هستند، به خصوص هنگامی که نمره امتحان میان ترم آنان کمتر از ۵۰ درصد نشده باشد. بنابراین، اقدامات لازم به منظور تقویت انگیزش دانشجویان از جانب اساتید و برنامه‌ریزان آموزشی و تشویق آنان برای تلاش بیشتر ضروری به نظر می‌رسد. این یافته با نتایج سایر مطالعات مطابقت دارد(۲۲).

یکی دیگر از علل حذف دروس، حجیم بودن آن بود که اساتید باید در ابتدای ترم، دانشجویان را راهنمایی نمایند که دروس حجیم را تقسیم‌بندی کرده، برای آن برنامه‌ریزی نمایند و مطالعه مداوم در طول ترم داشته باشند تا دروس روی هم انباشته نگردد و از حذف دروس حجیم نیز کاسته شود(۱۷). دانشجویان در طول تحصیل با حجم متنوعی از مطالب درسی روبرو هستند که مطالعه آنها نیازمند صرف زمان و داشتن برنامه‌ریزی منظم است. موفقیت و پیشرفت تحصیلی مستلزم داشتن برنامه مطالعاتی، استفاده از منابع معتبر، تلاش مستمر و عادات و روش‌های مناسب در مطالعه و یادگیری می‌باشد. استفاده از روش‌های صحیح مطالعه، منابع مفید و داشتن برنامه زمانی برای مطالعه دروس در کاهش مشکلات تحصیلی مؤثر است. در مطالعه‌ای که به بررسی روش‌های مورد استفاده و منابع درسی برای مطالعه در طول ترم و امتحانات پایانی و میزان بکارگیری روش‌های مطالعه و استفاده از فنون مطالعه نزد دانشجویان می‌پردازد، پیشنهاد کرده که کارگاه‌های روش‌های مطالعه و یادگیری برای دانشجویان برگزار شود(۲۲). نتایج این مطالعه با نتایج سایر مطالعات مطابقت دارد.

برخی از دانشجویان دوره‌های کاردانی و کارشناسی، دروس خود به خصوص دروس عمومی را در ترم‌های اول حذف کرده و آن را موکول به ترم‌های آخر و اخذ آن با کارآموزی و کارورزی می‌نمایند که نتیجه آن تداخل ساعت درس با کارآموزی‌ها و کارورزی‌ها می‌شود و مجبور به حذف آن می‌گردند که پیامدهای بسیاری را برای آنان در پی خواهد داشت. ضمن اینکه طبق ماده ۱۲ آیین‌نامه، اخذ واحد درسی همراه با کارآموزی در عرصه مجاز نمی‌باشد. بنابراین، مسؤولین این مسائل را باید در ابتدای سال تحصیلی با ارائه راهنمای مطالعاتی برای دانشجویان روشن نمایند.

از دیگر علل حذف درس، مشکل بودن آن عنوان گردیده است. مطالعات انجام شده در حیطه روان‌شناسی شناختی نشان داده است که راهبردهای مطالعه و یادگیری با تسهیل یادگیری، عملکرد تحصیلی دانشجویان را بهبود می‌بخشد(۲۳). شناخت این راهبردها گامی اساسی برای مداخلات آموزشی مناسب است(۲٤) و موفقیت دانشجویان را از طریق تعیین نقاط قوت و ضعف مطالعه و تأمین مداخلات مناسب ارتقا می‌دهد(۲۵).

یکی دیگر از علل حذف دروس، مشکلات شخصی دانشجویان بود. مطالعه‌ای که در ارتباط با افت تحصیلی در انگلستان انجام شده نشان داده است که دو علت عمده در این زمینه وجود دارد که عبارتند از: مشکلات فردی دانشجویان و چالش در انطباق با محیط جدید. یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که اساتید بیش از دانشجویان تمایل دارند که علت ترک تحصیل و عقب‌ماندگی تحصیلی را به علل خارجی نسبت دهند(۲٦).

برخی از دانشجویان علت حذف درس خود را عدم حضور در کلاس عنوان نموده‌اند که به این دسته از دانشجویان نیز نباید اجازه حذف درس در حذف نهایی داده و باید مطابق ماده ۱٤ و ۲٤ آیین‌نامه با آنان رفتار می‌شد. حجیم بودن، مشکل بودن و تعداد واحد دروس زبان، بخصوص درس زبان عمومی یک و دو (هر کدام ٤ واحد) باعث شده که دانشجویان به دلیل پایین بودن نمره امتحان میان ترم در این دروس و تأثیر آن بر معدل، این درس را بیشتر از سایر دروس حذف نمایند. ارائه دو درس زبان عمومی و تخصصی نیز در یک ترم با هم، از دیگر علل حذف نهایی است که با توجه به ضعف دانشجویان در درس زبان انگلیسی نباید این دو درس با هم در یک ترم ارائه گردد. ایجاد فرهنگ یادگیری مؤثر و آموزش شیوه‌های یادگیری یاددهی از جمله عوامل مؤثر بر این مسأله است(۲۷).

یکی دیگر از علل حذف دروس، روش نامناسب تدریس اساتید است. یکی از عمده‌ترین وظایف اساتید، تدریس و

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-04]

آموزش دانشجویان است که کیفیت آن در ارتقای انگیزه و افزایش کارآیی استاد و دانشجو تأثیر بسزایی دارد. یکی از مشکلات اساسی در آموزش دانشگاه، نداشتن شاخص‌های تدریس اثربخش است. منظور از تدریس اثربخش، مجموعه‌ای از عملکردها و ویژگی‌های استاد است که باعث دستیابی به اهداف آموزش و یادگیری دانشجو می‌گردد. بدین لحاظ، اثربخشی تدریس و ویژگی‌های مدرس اثربخش مورد توجه بسیاری از محققین در دنیا بوده است. اولویت‌های حیطه‌های تدریس اثربخش از دیدگاه مدرسین، دانش‌پژوهی و روش تدریس، و از نظر دانشجویان، قدرت ارتباط و روش تدریس در اولویت می‌باشد(۲۸). داشتن تدریس مؤثر یکی از شاخص‌های پر اهمیت در کیفیت کار مدرسان است که به منظور شناخت آن، نظر دانشجویان در مورد تدریس، یکی از مناسب‌ترین راه‌ها می‌باشد(۲۹).

بسیاری از متخصصین اعتقاد دارند معلمی ترکیبی از هنر و علم است، بدین معنی که مانند هنرمندان از طریق شخصیت خود و علاقه و انرژی که صرف می‌کنند بر یادگیری دانشجو تأثیر می‌گذارد(۳۰). در دانشگاه، استاد از ارکان مهم آموزشی محسوب می‌شود و در امر آموزش، نه تنها نحوه تدریس، بلکه کلیه رفتارهای او در جلب نظر دانشجویان مؤثر است(۳۱). در مطالعه‌ای بین علاقه به تحصیل با نحوه تدریس اساتید، منابع و تسهیلات آموزشی ارتباط معنی‌دار مشاهده شد. برای اینکه دانشجویان از رغبت بیشتری برخوردار شوند باید وسایل و تدابیری فراهم نمود تا آنها نسبت به موضوعاتی که می‌خواهند یاد بگیرند علاقمند شده و علائقشان توسعه یابد. بنابراین، با توجه به وجود ارتباط معنی‌دار بین علاقه به تحصیل و عوامل مرتبط با کیفیت می‌توان با افزایش کیفیت، بویژه در جنبه‌های ملموسی مانند تسهیلات و امکانات و منابع آموزشی، ضمن تأثیر بر علاقه دانشجویان به موفقیت بیشترآنان نیز کمک نمود(۳۲).

بیشتر دانشجویان علل حذف درس زبان را متوجه نشدن درس در کلاس به علت انگلیسی صحبت کردن اساتید و عدم ترجمه لغات که ناشی از در نظر نگرفتن تفاوت‌های فردی دانشجویان در خصوص پایه و استعداد آنان در درس زبان انگلیسی است، عنوان کرده‌اند و به گفته آنان این مسأله باعث ضعف یادگیری آنان شده که در نهایت موجب دلزدگی و حذف درس می‌گردد. نتایج به دست آمده از مطالعه‌ای دیگر نیز نشان داده که بین میزان رضایت از عوامل آموزشی و انگیزه تحصیلی دانشجویان رابطه معنی‌داری وجود دارد. این یافته بیانگرآن است که توانمندی و علاقمندی اساتید در امر تدریس، تشویق، توجه به تفاوت‌های فردی و نیز مناسب بودن برنامه درسی، توجه مسؤولان دانشگاهی به مشکلات دانشگاه، تجهیزات کمک آموزشی و... در میزان انگیزه تحصیلی دانشجویان تأثیر دارد(۳۳). به نظر کورمن استفاده از شیوه‌های تدریس فعال، علاقمندی اساتید به تدریس و استفاده از امکانات آموزشی و آزمایشگاهی و... در افزایش انگیزه تحصیلی دانشجویان مؤثر می‌باشد(۳٤). داشتن توان علمی ارائه مطلب، توانایی سخنوری و توان مهارت‌های ارتباطی دارای اهمیت زیادی می‌باشند. نتایج مطالعه‌ای نشان می‌دهد که مشکلات موجود در آموزش دانشگاه می‌تواند زنگ خطری برای کاهش بهره‌وری در دانشگاه شود(۳۵). یافته‌های این مطالعه با یافته‌های مطالعات دیگر مطابقت دارد. دانشجویان شاهد نسبت به سهمیه‌های دیگر بیشترین درصد حذف را داشته‌اند، بنابراین، دانشجویان شاهد و ایثارگر نسبت به سایر دانشجویان افت تحصیلی بیشتری دارند(۳٦). سهمیه غیر مناطق خطر تکرار درس را افزایش می‌دهد(۱). در مطالعه‌ای ٦٦ درصد از دانشجویان ناموفق غیر بومی بوده‌اند(۱۷). به علاوه، میزان افت تحصیلی دانشجویان بدون سهمیه کمتر از دانشجویان با سهمیه بوده است(۱۷،۱٦و۳٦). بیشترین آمار حذف درس (۳٤/٤ درصد) مربوط به دروس زبان بود. در مطالعه‌ای نیز بیشترین فراوانی حذف دروس مربوط به زبان تخصصی بوده است(۱). یافته‌های این مطالعه با مطالعات دیگر مطابقت دارد.

نتیجه‌گیری

بیشترین حذف دروس توسط دانشجویان سال اول انجام می‌شود و عمده‌ترین علت حذف نیز، غیبت بیش از حد مجاز در کلاس می‌باشد. بنابراین، پیشنهاد می‌شود راهنمای مطالعاتی در خصوص قوانین آموزشی مانند غیبت، حذف نهایی و عواقب آن، نمره درس زبان و... تدوین شده و در ابتدای سال تحصیلی در اختیار دانشجویان قرار گیرد و مسؤولین

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-04]

دانشکده‌ها و اساتید راهنما نیز آنان را در این زمینه توجیه نمایند.

در اختیار گذاشتن دفترچه راهنمایی در خصوص حذف نهایی، عواقب و پیامدهای آن هنگام ورود به دانشگاه؛ در نظر گرفتن آیین‌نامه توسط اساتید در ابتدای هر ترم؛ آشنا کردن دانشجویان جدیدالورود با قوانین اخذ زبان انگلیسی؛ بکارگیری راهنمای مطالعه، روشی مفید در برقراری ارتباط مؤثر با دانشجویان و ارائه راهنمایی‌های ضروری در طول دوره می‌باشد با تدوین صحیح و بکارگیری راهنمای مطالعه، بسیاری از مشکلات فعلی دانشجویان مرتفع می‌گردد(۳۷و۳۸).

قدردانی

از حمایت معاون محترم آموزشی و پژوهشی، شورای محترم پژوهشی، سرکار خانم دکتر امینی، عضو هیأت علمی و معاون پژوهشی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز تشکر و قدردانی می‌گردد.

منابع

1. Thagharobi z, Fakhariyan E, Mirhoseyni F, Rasolinejad A. [Khatare boruze tekrare dars dar Daneshkadeh Pezeshki Daneshgahe Olum Pezeshki Kashan]. Journal of Shaheed Sadoughi University of Medical Sciences and Health Services 2008; 15(5): 197. Persian
2. Drummond JR, Duguid R. Student dropout from UK dental schools. Br Dent J 1997 May 10; 182(9): 347-9.
3. Holt MP. Student retention practices in associate degree, entry-level dental hygiene programs. J Dent Hyg 2005 Summer; 79(3): 6. Epub 2005 Jul 1.
4. Adams E, Shannon AR, Dworkin PH. The ready-to-learn program: a school-based model of nurse practitioner participation in evaluating school failure. J Sch Health 1996 Sep; 66(7): 242-6.
5. Lever N, Sander MA, Lombardo S, Randall C, Axelrod J, Rubenstein M, Weist MD. A dropout prevention program for high-risk inner-city youth. Behav Modif 2004 Jul; 28(4): 513-27.
6. Smith GH. Intervention strategies for children vulnerable for school failure due to exposure to drugs and alcohol. Int J Addict 1993 Nov; 28(13): 1435-70.
7. Meilman PW, Pattis JA, Kraus-Zeilmann D. Suicide attempts and threats on one college campus: policy and practice. J Am Coll Health 1994 Jan; 42(4): 147-54.
8. Salmela-Aro K, Nurmi JE, Ruotsalainen H. Personal goals of young social dropouts. Percept Mot Skills 1995 Jun; 80(3 Pt 2): 1184-6.
9. Shamshiri M, Hazavehi M, Biglarkhani M, Meayari A, Bakhshaie M, Khoshraftar A, et al. [Barrasiye avamele moasser bar adame pishrafte tahsiliye daneshjoyane Daneshgahe Olum Pezeshki Hamedan az didgahe daneshjoyan]. Journal of Shaheed Sadoughi University of Medical Sciences and Health Services 2008; 15(5): 84-8. Persian
10. Muse HE. The web-based community college student: an examination of factors that lead to success and risk. Internet and Higher Education 2003; 6(3): 241-61.
11. Becker WE, Powers JR. Student performance, attrition, and class size given missing student data. Economics of Education Review 2001; 20(4): 377-88.
12. Xenos M, Pierrakeas C, Pintelas P. A survey on student dropout rates and dropout causes concerning the students in the Course of Informatics of the Hellenic Open University. Computer Sand Education 2002; 39(4): 361-77.
13. Walden LM, Kritsonis WA. The impact of the correlation between the no child left behind act's high

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-04]

stakes testing and the high dropout rates of minority students. [cited 2008 Oct 2]. Available from: http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/custom/portlets/recordDetails/detailmini.jsp?_nfpb=true&_&ERICExtSearch_SearchValue_0=ED499541&ERICExtSearch_SearchType_0=no&accno=ED499541

14. Dropout prevention for students with disabilities: a critical and Snapshot:New Hampshires multi-tiered approach. [cited 2008 2 Oct]. Available from: http://www.betterhighschools.org/pubs/
15. Nigenda G, Ruiz JA, Bejarano R. Educational and labor wastage of doctors in Mexico: towards the construction of a common methodology. 2005; 3(3). [cited 2008 Sept 1]. Available from: http://www.human-resources-health.com/content/3/1/3
16. Khadivzadeh T, Seif A, Valayi N. [The relationship of students' study strategies with their personal characteristics and academic background]. Iranian Journal of Medical Education 2004; 2(4): 53-61. Persian
17. Moniri R, Ghalebtarash H, Mosavi Gh. [The reason of educational failure among paramedical students in Kashan University of Medical Science]. Iranian Journal of Medical Education 2006; 6(1): 135-9. Persian
18. Ghaderi R. [Barresiye avamele moasser bar sherkate daneshjoyane pezeshki dar clashaye darsiye daneshkadeh pezeshki birjand]. Journal of Shaheed Sadoughi University of Medical Sciences and Health Services 2008; 15(5): 65. Persian
19. Sepanjnia Kh, Haddadgar A, Tamizifar B, Zolfaghari B, Nasri P. [Familiarizing new students with the university and study skills: one-day workshop for medical students in their first semester]. Iranian Journal of Medical Education 2000; 1(1): 31-5. Persian
20. Carbone V, Piras G. Palomar project: predicting school renouncing dropouts, using the artificial neural networks as a support for educational policy decisions. Subst Use Misuse 1998 Feb; 33(3): 717-50.
21. Mayo KE. Learning strategy instruction: exploring the potential of metacognition. The entity from which ERIC acquires the content, including journal, organization, and conference names, or by means of online submission from the author. Reading Improvement 1993; 30(3): 130-33. [cited 2008 Sept 1]. Available from: http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/custom/portlets/recordDetails/detailmini.jsp?_nfpb=true&_&ERICExtSearch_SearchValue_0=EJ470353&ERICExtSearch_SearchType_0=no&accno=EJ470353
22. Salem safi R, Khosh kalam M, Nabilo Naser Shaikhy B, Makhdomi Kh, Bani Adam A, Mosavi J, et al. [Barrasiye shivehaye motaleati va manabe darsi motaleati mored estefadeh daneshjoyane daneshgahe olum pezeshkiye orumiyeh. Journal of Shaheed Sadoughi University of Medical Sciences and Health Services]. Journal of Shaheed Sadoughi University of Medical Sciences and Health Services 2008; 15(5): 128-9. Persian
23. Olejnik S, Nist SH. Identifying latent variables measured by the learning and study strategies inventory. 1992. Journal of Experimental Education 1992; 60. [cited 2008 Sept 1]. Available from: http://www.questia.com/googleScholar.qst;jsessionid=L74G2SG2pkhT27lhptpLhpDPZLFVpr02r9lJdg8nhghTd4b1gckR!1934105909?docId=95866339
24. Prus J, Hatcher L, Hope M. The Learning and Study Strategies Inventory (LASSI) as a predictor of first-year college academic success. Journal of the Freshman Year Experience 1995; 7(2): 7-26.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-04]

25. Woolfolk AE. Helping students to be strategic learners. Educational Psychology. 2nd ed. New York: Allyn and Bron Co. 1998.
26. Young P, Glogowska M. Lockyer L. Conceptions of early leaving: a comparison of the views of teaching staff and students. Active Learning in Higher Education 2007; 8(3): 275-87.
27. Brown JS, Collins A, Duguid P. Situated cognition and the culture of learning. Educational Researcher 1989; 18(1): 32-42.
28. Askari F, Mahjob moaddab H. [Moghayeseh vijegihaye tadrise asarbakhsh az didgahe modarresin va daneshjoyan]. Journal of Shaheed Sadoughi University of Medical Sciences and Health Services 2008; 15(5): 20: 177. Persian
29. Salehi Sh. [Effect of clinical supervision on the faculty teaching quality at Nursing and Midwifery School in Isfahan University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education 2000; 1(1): 56-63. Persian
30. Sharifi M, Alipoorhaydari M. [Microbiology teaching status in Qazvin university of medical science in 2001]. The Journal of Medical Education and Development Qazvin University of Medical Science 2006; 1(1): 21-8. Persian
31. Raoof A. [Tadrise khord ba tamrine meharathaye tadris dar meghiyase koochak]. Brown Jorje (Author) Tehran entesharate madreseh. 1998. Persian
32. Kebriyaee A, Sabahi bidgoli M. [Ertebate byne alagheh be tahsil ba barkhi avamel taien konnandeh keyfiyat amozeshi dar daneshgahe olum pezeshki Zahedan]. Journal of Shaheed Sadoughi University of Medical Sciences and Health Services 2008; 15(5): 20. Persian
33. Molavi P. Rostami Kh, Fadai A, Mohammadniya H, Rasolzadeh B. [A survey on factors related to the decrease motivation in student of Ardabil University of Medcial Science]. Majalleh Elemi Sazmane Nezampezeshki Jomhoreye Eslamiye Iran 2008; 25(1): 53-8. Persian
34. Korman AK. Organizational behavior. 1st ed. New Jersey: Englowood Cliffs. 1991.
35. Vahabi A, Sayyadi M, Saedpanah M, Poladi A, Sharifi SH, Moosavi A. [Barresi vaziyate amozeshi daneshgah az didgahe moddarresine balini daneshgahe olum pezeshki kordestan]. Journal of Shaheed Sadoughi University of Medical Sciences and Health Services 2008; 15(5): 70. Persian
36. Hoseyninejad Z, Mosapoor N. [Assessing internal efficiency indicators for medical education at Kerman University of Medical Science]. Iranian Journal of Medical Education 2004; (11): 3-13. Persian
37. Dolmans D, Schmidt A, van der Beek J, Beintema M, Gerver WJ. Does a student log provide a means to better structure clinical education? Med Educ 1999 Feb; 33(2): 89-94.
38. Genn JM, Harden RM. What is medical education here really like? Suggestions for action research studies of climates of medical education environments. Med Teach 1986; 8(2): 111-24.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-04]

Factors Making Students to Drop their Courses at the End of Semester in Shiraz University of Medical Sciences

Shayegh S, Bazrafkan L.

Abstract

Introduction: *Dropping the courses by students at the end of the semester, leads to interfering educational programs' hours with examinations' schedule in forthcoming semesters, reducing efficacy, wasting time, staying behind compared to other classmates, and finally extending schooling period. This study was perfor-med with the aim of investigating the causes for dropping the courses by students at the end of the semester in Shiraz University of Medical Sciences.*

Methods: *In a descriptive cross-sectional study, a questionnaire in four areas related to the students, courses, teachers' education, and using facilities was developed. The questionnaire was distributed among the students referring to drop their courses in the dates assigned for this purpose. Data was analyzed by SPSS software using chi^2 and descriptive statistics.*

Results: *Causes for course drop were respectively as: 44.3% unauthorized absence more than legal maximum, 20.7% course difficulty, 20.4% low midterm score, 18.4% interfering with other exams, 17% interfering with other courses, 10.1% inappropriate teaching method, 7.4% personal problems, and 6.3% not studying during the semester.*

Conclusion: *Students must be informed about the rules and regulations, by-laws and consequences of dropping courses at the end of the semester. Familiarizing students with educational rules and regulations and orienting them about consequences of dropping courses is strongly recommended.*

Keywords: Course drop, Student, Shiraz University of Medical Sciences.

Addresses

Corresponding Author: Sedighe Shayegh, Research Expert, Medical Education Development Center, Shiraz University of Medical Sciences, School of Medicine, 7th floor, Building Number 3, Zand Street, Shiraz, Iran. E-mail: edc11@sums.ac.ir

Leyla Bazrafkan, Instructor, Medical Education Development Center, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran. E-mail: Bazrafcan@yahoo.com

Source: Iranian Journal of Medical Education 2008 Spr & Sum; 8(1): 51-61.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-04]